

Posudek diplomové práce

Eliška Davidová: Publicistika Jakuba Demla (FF UK 2012)

Ucelený a spolehlivý přehled textů Jakuba Demla uveřejněných poprvé v časopisech, novinách a periodických sbornících dosud neexistoval. Úkolem Elišky Davidové proto bylo vytvořit bibliografii Demlovy publicistiky a v literárněhistorickém úvodu přehledně shrnout základní témata, funkce, žánry a mezníky ve vývoji této části básníkovy díla.

Autorka k zadání přistoupila metodicky a s velkou péčí od počátečního mapování primárních i sekundárních pramenů přes jejich ověřování až k závěrečné redakci bibliografických záznamů. Vyšla z existujících dílčích bibliografií a monografických prací, z komentářů Bedřicha Fučíka a Vladimíra Binara k samizdatovému Dílu Jakuba Demla, z básníkovy rozsáhlého knižního díla, z rukopisné korespondence a dalších archiválií, jako byly dochované výstřižky článků z Demlovy pozůstalosti v Literárním archivu PNP v Praze a olomoucké pobočky Zemského archivu v Opavě. Prošla rovněž kartotéky Ústavu pro českou literaturu, Ústavu dějin umění, článkovou bibliografií Národní knihovny a další zdroje. S výjimkou dvou článků z nedostupných regionálních periodik všechny texty dohledala v původních pramenech (přes 60 periodik) a vytvořila jejich archiv. Díky znalosti básníkovy díla v této fázi objevila i další původní texty, k nimž uvedené zdroje přímo neodkazovaly, někdy byly dokonce skryté pod dosud neznámými pseudonymy (například článek Slovo o stylu Aloise Hlavinky z *Neděle* z roku 1904, podepsaný „L. Benjamín“).

Bibliografie také koriguje tradované omyly, které zájemce o Demlovu publicistiku zavádějí na falešnou stopu: například vyvrací Demlovo autorství článků publikovaných pod pseudonymem J. B. Polom v časopise *Zvon* z počátku dvacátých let či hypotézu Štěpána Vlašína o autorství článku Z Tasova do Vel. Meziříče v *Zájmech lidu* z roku 1897.

Výsledná práce je však více než revizí, doplněním a syntézou existujících dílčích bibliografií nebo pramenů. Především názorně ukazuje podstatnou roli Demlovy publicistiky při výstavbě díla knižního. Básník své knihy nejčastěji komponoval z již existujících kratších textů, jež původně psal při rozmanitých příležitostech. Základními stavebními útvary knih nebyly jen dopisy či rukopisné deníkové záznamy, ale často právě texty dříve otištěné v časopisech nebo novinách. To platí už o jeho první básnické knize *Notantur Lumina* i dalších autorských souborech veršů, snových próz, otevřených dopisů či úvah (mimo jiné knihy *Moji přátelé*, *Tanec Smrti*, *Do lepších dob*, *Česno*, *Verše české*), ale také o knihách, v nichž se publicistika objevuje v sousedství deníkových záznamů a dopisů (většina svazků *Šlépějí*). Známe-li ony zárodečné útvary, můžeme rekonstruovat postupný růst Demlových knih i díla jako celku od počátku. Proto je důležité, že bibliografie Elišky Davidové zaznamenává u textů, které se poprvé objevily v časopisech, i jejich pozdější výskyt v knihách.

Kromě ověřených údajů obsahuje bibliografie stručné anotace publicistických příspěvků. Při jejich tvorbě se Eliška Davidová musela vyrovnat s obtížnou problematikou žánrů Demlova psaní i jeho „obsahů“. Rozhodla se pro minimalistické řešení, které ovšem nepostrádá humor ani poezii (například č. 176: Věř s námi sestro! Článek o nedoceněnosti duchovní hloubky žen. Anebo č. 192: Králík. Fejeton o tom, že je líto zabíjet, co jsme si zamilovali.) Bibliografie i abecední soupis textů rovněž zaznamenávají opakující se tituly, pod nimiž se skrývají různé texty, a tím ozřejmuje některé návratné motivy díla (například Poklad: č. 10 a 194; Láska: č. 26 a 58; Kniha: č. 284 a 384 aj.). K bibliografii autorka připojila jmenný rejstřík, seznam autorových pseudonymů a šifer, seznam knih, o nichž články z bibliografie referují, i soupis periodik, do nichž Jakub Deml přispíval.

Celou práci uvádí hutná syntéza a chronologický přehled básnickovy publicistiky, v němž autorka rozlišuje sedm období. S pojmem publicistika nezachází samozřejmě, definuje, v jakém smyslu jej používá u básníka, který se

o „žurnalistice“ vyjadřoval v průběhu svého celoživotního psaní převážně negativně. Tato část práce shrnuje i žánrovou problematiku, základní okruhy témat a spory, do nichž básník ve svých příspěvcích v dobovém tisku vstupoval.

Eliška Davidová vytvořila ve své diplomové práci základní pomůcku, která komplementárně doplňuje bibliografii knižního díla od Jiřího Dostála, uveřejněnou v samizdatové Zprávě o vydávání Díla Jakuba Demla Bedřicha Fučíka a Vladimíra Binara (knižně též v monografii Vladimíra Binara *Čin a slovo*). Podobně jako ona bude sloužit dalším badatelům, editorům, historikům a interpretům Demlova díla. Tuto práci hodnotím jako výbornou a autorce za ni děkuji.

V Praze v červnu 2012

Daniela Iwashita, Ph.D.

vedoucí práce